

"Mine digte... dem jeg læste oppe i bjergene som lille pige... Ikke engang mine egne børn kan forstå dem, forstå mig... min humor... Alt det opgav jeg jo for at blive dansk. Måske var det derfor jeg blev så gal på hende min sagsbehandler."

KVINDE 21, slovensk, 41 år i Danmark.

"Sex og den slags er helt naturligt. Hvorfor skal der undervises i det? Vi bliver jo heller ikke undervist i at dø, vel?"

KVINDE 46, parkistansk, 33 år i Danmark.

"Han kan være sjov og skarp på sit eget sprog... og hurtig. Han kan høre de nuancer, som han ikke.. Her arbejder han som opvasker i en italiensk restaurant. Det er sgu' da meget sjovt at tænke på, når du får serveret din pizza næste gang. Det kan være af en filosof, en doktor eller en psykolog."

KVINDE 2, dansk, født i Danmark.

TØRKLÆDE
MONOLOGERNE
AARHUS TEATER
SNEDKERIET
PREMIERE 14.04.07

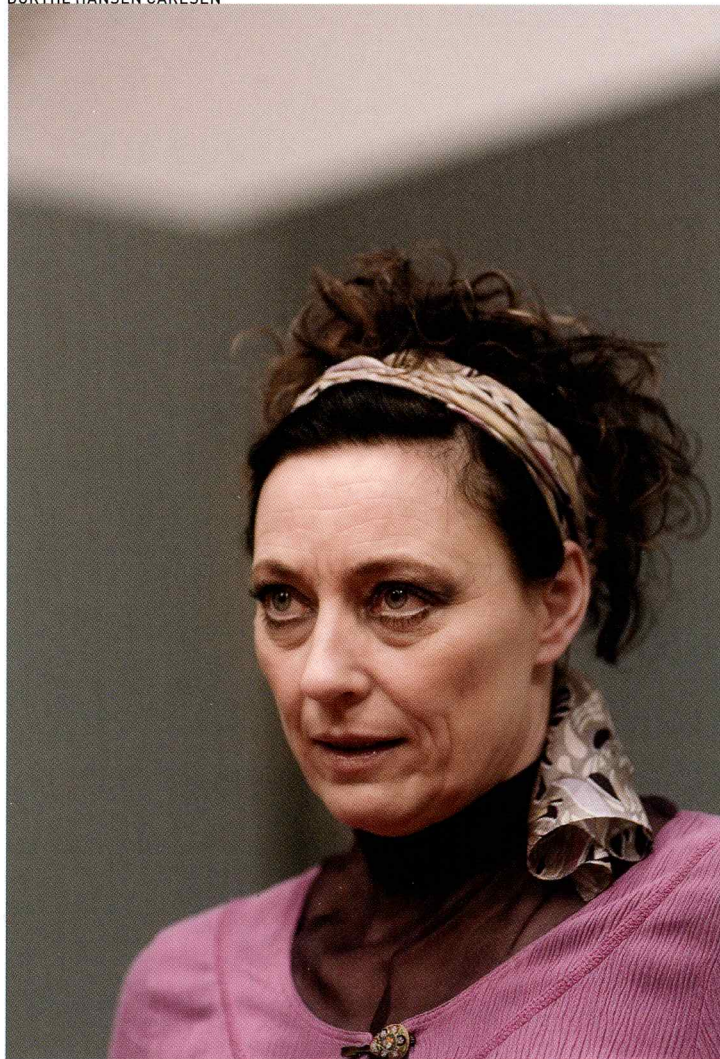

"Hun siger, hun ikke er undertrykt, at hun selv vil have den der forbandede burka på. Men jeg synes, det lugter af, at hun har brug for trygge rammer og for at være fri for at skulle tage noget som helst ansvar. Og hun kan heller ikke køre bil længere..."

KVINDE 34, dansk, født i Danmark – hendes kusine er konverteret til Islam.

"Jeg har det på, fordi det er en ting mellem mig og Gud. Det er i hjertet...Og okay... lige det med Gud – det kan da godt være, at det er lidt svært for danskerne at forstå for de fleste af dem har jo kun en Gud juleaften."

KVINDE 41, palæstinensisk, 7 år i Danmark.

TØRKLÆDE MONOLOGERNE

Tørklædemonologerne havde
urpremiere på Betty Nansen Teatret 2006.

DE 16 UDVALGTE KVINDER, I møder i forestillingen, er blot et udpluk af de knap 100 kvinder, Andrea Ter Avest Dahm og Mette Wolf Iversen fra Betty Nansen Teatret har talt med undervejs.

Det har været uhyre svært at vælge, men med disse 16 kvinder håber vi at give det mest nuancerede billede af dét at være kvinde i Danmark i dag - med eller uden tørklæde. Alle kvinder er blevet garanteret anonymitet, og derfor er de her nævnt med de tal, som også har været brugt i arbejdet med forestillingen.

DE 16 UDVALGTE

KVINDE 39: IRANSK, 17 ÅR I DANMARK

KVINDE 04: DANSK, FØDT I DANMARK

KVINDE 34: DANSK, FØDT I DANMARK

KVINDE 21: SLOVENSK, 41 ÅR I DANMARK

KVINDE 16: TYRKISK, 2,5 ÅR I DANMARK

KVINDE 28: MAROKKANSK, 3 ÅR I DANMARK

KVINDE 13: SOMALISK, FØDT I DANMARK

KVINDE 38: DANSK, FØDT I DANMARK

KVINDE 41: PALÆSTINENSISK, 7 ÅR I DANMARK

KVINDE 47: PAKISTANSK, ? ÅR I DANMARK

KVINDE 32: SOMALISK, 1 ÅR I DANMARK

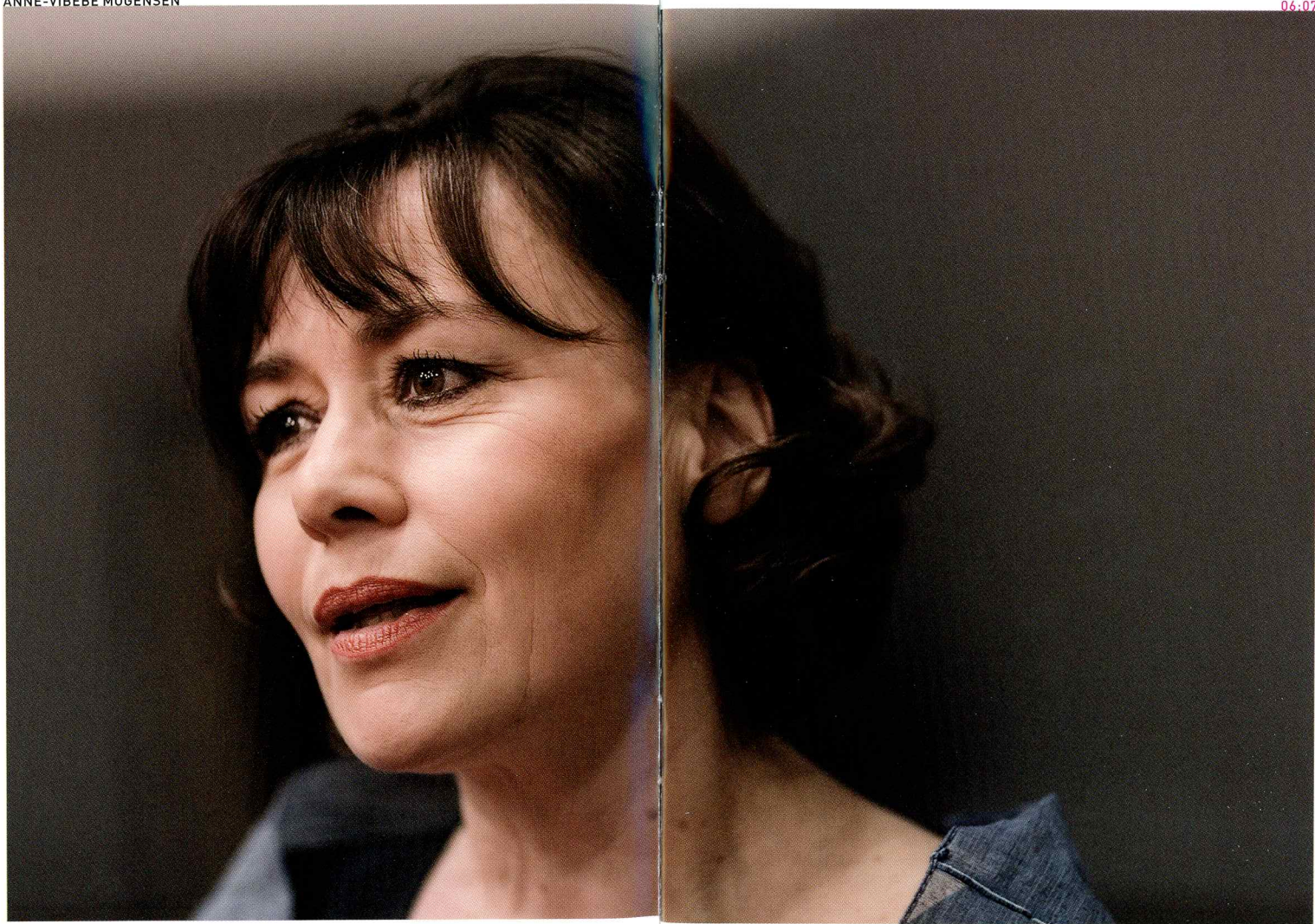
KVINDE 46: PAKISTANSK, 33 ÅR I DANMARK

KVINDE 45: MAROKKANSK, FØDT I DANMARK

KVINDE 02: DANSK, FØDT I DANMARK

KVINDE 36: ALBANSK, 16 ÅR I DANMARK

KVINDE 23: MAROKKANSK, 13 ÅR I DANMARK

OM RESEARCH, GRØFTER OG SANDHEDER...

AF METTE WOLF IVERSEN,
MANUSKRIPTUDVIKLER OG RESEARCHER

Vi sidder på en café i nærheden af kiosken. Hun har fået lov til at smutte et par timer, så vi kunne snakke sammen. Egentlig troede jeg ikke, at hun ville være med. Det er lang tid siden, jeg spurgte hende om det, men hun har hele tiden holdt mig hen med, at hun lige skulle tale med sin mand om det. Jeg kender godt hendes mand. Eller kender ?? Det er lige så tit ham, der betjener mig, som hende, når jeg en gang dagligt er nede og købe smøger i deres biks.

Men nu sidder vi her til min glade overraskelse. Jeg starter med at forklare hende lidt om forestillingen, og hvad vi vil bruge hendes historie til, inden jeg tænder båndoptageren, så jeg kan få alt med. Der opstår altid et pinligt øjeblik, når man trykker på rec-knappen. For nu bliver

det uigenkaldeligt, det man siger. Og har man så overhovedet lyst til at sige noget?

Tre timer efter rejser vi os. Hun har stort set ikke drukket noget af sin cola. Det har der ikke været tid til. Der var så meget at fortælle.

Det er bare én af uendeligt mange samtaler, der er gået forud for **Tørklædemonologerne**, hvor timevis af bandede interviews, kasser af udskrifter og bunker af udkast har fyldt bordene. Knap hundrede kvinder har været involveret i forløbet. Dem vi har talt med; dem der kendte en, de syntes vi skulle tale med og dem, der har åbnet døre til steder, foreninger og klubber, som vi ikke kendte til. Alle er blevet garanteret anonymitet.

Udover deres mod og vilje til at deltage, er der som sådan ikke noget, der binder kvinderne sammen. Det var der måske i vores øjne, da vi kontaktede dem, men så snart rec-knappen var trykket i bund, stod det klart, at der ikke findes én sandhed, og et kalejdoskopisk billede begyndte at forme sig.

"Menneskets opgave her i livet er at komme med en replik", har Karen Blixen sagt, og det har også været vores mål med **Tørklædemonologerne**: At give taletid til nogle af de kvinder, de fleste af os har en mening om, men som vi sjældent taler med. Undervejs er vi stødt på et hav af forestillinger og fordomme - ikke mindst dem, vi selv kom med, og som styrer så mange af vores meninger, uanset hvor åbne og tolerante vi føler os. Det slående har været, at uanset hvor fordommene kommer fra - og hvor berettigede eller uberettigede de er - så graver de den samme dybe grøft.

"Der står de, to unge piger, smukke, åbne øjne, vokset op i Velfærdsdanmark. Tørklædet på, bruger deres eftermiddage på at få folk til at skrive under på, at de må have tid alene i svømmehallen... Det kunne jeg ikke, det kunne jeg umuligt skrive under på."

KVINDE 39, iransk, 17 år i Danmark.

"Hvis der er noget problematisk i TV-Avisen i aften, Har det betydning for mit liv i morgen. Da der blev skudt ved Rust på Nørrebro skulle jeg forklare hvorfor næste dag på mit arbejde."

KVINDE 4, dansk, født i Danmark – konverteret til Islam.

"Jeg har det på, når jeg læser Koranen, når jeg beder... Når jeg er alene. Jeg bruger tørklæde... Men jeg bruger det kun derhjemme... i hemmelighed."

KVINDE 16, tyrkisk, 2,5 år i Danmark.

KAN MAN KORTLÆGGE ET DANSK KVINDELIV?

- I 2006 var der 2.741.613 kvinder i Danmark
- I 2001 brugte kvinder 0:59 min. dagligt på personlig hygiejne.
- 28.157 kvinder døde i Danmark i 2005. 31.455 piger blev født.
- I 2001 brugte kvinder i gennemsnit 3:36 timer dagligt på husligt arbejde. Mænd brugte 2:22 timer.
- Der bor ca. 100.000 kvinder i den arbejdsdygtige alder fra ikke-vestlige lande i DK - ca. 2 % af den samlede danske befolkning.
- I 2001 brugte kvinder typisk 0:31 min. på indkøb om dagen. Samme tid brugte mænd om dagen på gør-det-selv-arbejde.
- 32 % af pakistanske, somaliske og tyrkiske kvinder er i arbejde. For danske kvinder som helhed er tallet 58 %.

- 228 kvinder er registreret som fragt- og eksportchauffører.
- I starten af 2007 boede der 151.089 kvinder i Århus. 78.120 af dem var ugifte, 49.075 var gift, 13.071 var skilt, 10.570 var enker, og 245 levede i registreret partnerskab.
- Der er årligt ca. 2.000 kvinder, der flytter ind på et af landets 36 krisecentre.
- De kvinder, der dør af rygning i Danmark, bliver i gennemsnit 64 år gamle.
- Der er ca. 6.000 kvinder, der er prostituerede i Danmark.
- I 2005 var der 380.948 kvindelige sygehuspatienter og 291.639 mandlige.
- 8.936 mænd blev taget for spiritus- og promillekørsel i 2002 mod 757 kvinder.
- En overvejende del af de økologiske varer købes af kvinder.
- Lidt over 34 % af alle kvinder og knap 50 % af alle mænd i Danmark er overvægtige eller fede.
- Ca. 41.000 kvinder bliver årligt udsat for fysisk vold i eget hjem.
- 4 % af topledernerne i den private sektor var i 2002 kvinder.
- Kvinder fik i 2003 udbetalt 3,1 milliard kroner i folkepension mod 2 milliarder til mændene.
- 1.080.406 kvinder var gift i starten af 2007. 1.177.143 var ugifte.
- I 2001 blev 83 officerer uddannet ved det danske forsvar. 4 af dem var kvinder.
- 840 mænd fuldførte i 2005 et humanistisk studie ved universitetet. Samme år fuldførte 1.740 kvinder – af dem 64 indvandrere eller efterkommere af indvandrere.
- Jo lavere kvinders uddannelse er, jo større er andelen af den tid, de bruger på husligt arbejde derhjemme.
- Gennemsnitsalderen for 1.gangsgifte kvinder i 2004 var 31,4 år. Det er 3,8 år ældre end i 1990.
- Den gennemsnitlige månedsløn for en kvindelig offentlig ansat med en lang videregående uddannelse var i 2005 38.971 kr. For mænd var den 45.376 kr.
- En kvindes gennemsnitslevetid var i 2005 80,2 år. En mands var 75,6.

"Det gør ondt, også nu med det der sker i London. Og det mest underlige er, at nu er jeg også bange... Det er rigtigt!

Jeg er selv begyndt at blive bange for dem med tørklæder. Jeg er muslim, men jeg er bange for dem, der har tørklæde på."

KVINDE 28, marokkansk, 3 år i Danmark.

"Så nu er jeg bare den perker, den somali-tøs med tørklæde, som I ser. Nej, ikke en gang det – jeg er et tørklæde, bare et tørklæde!

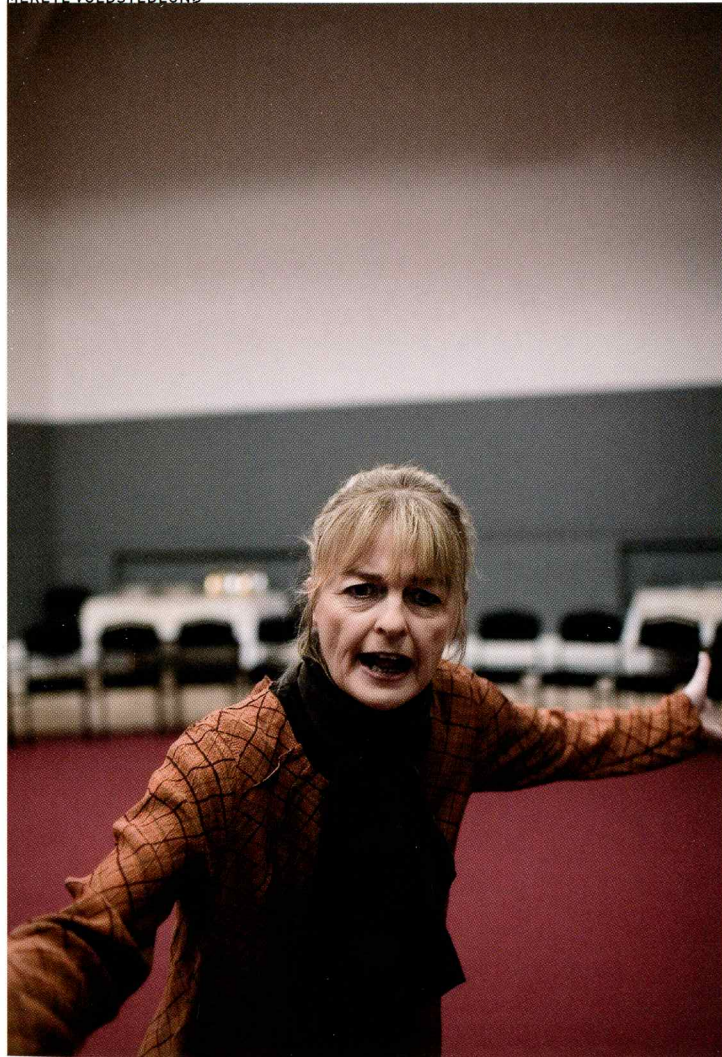
Jeg kan ikke bare være mig."

KVINDE 13, somalisk, født i Danmark.

"Det er sgu da mig, der har problemerne. Som skal være sød og sjov og lækker og overskudsagtig.

Og tale pænt til børnenes pædagoger, fordi jeg er så skide ressourcestærk og interesseret i børneopdragelse og mine børns hverdag – og gu' er jeg da ej. I hvert fald ikke SÅ meget."

KVINDE 38, dansk, født i Danmark.

**ET TØRKLÆDE
ER IKKE BARE ET
TØRKLÆDE
!**

**DE MEST SETE
TØRKLÆDER I
DANMARK**

NIQUAB SES ISÆR I SOMALISKE KREDSE OG DÆKKER ALT UNDTAGEN ØJNENE. NOGLE VÆLGER DOG OGSÅ AT DÆKKE ØJNENE.

BURKA ER ISÆR KENDT FRA AFGHANISTAN OG DÆKKER HELE KROPPEN, BORTSET FRA ET FLETGITTER FORAN ØJNENE.

KHIMAR DÆKKER KUN KVINDERS HOVED.

CHADOR ER BEDST KENDT SOM DEN IRANSKE KLÆDEDRAGT. DRAGTEN ER SORT OG DÆKKER HELE KROPPEN, OFTEST OGSÅ ANSIGTET UNDTAGEN ØJNENE.

HIJAB SES OFTEST I DANMARK OG VARIERER FRA ET DISKRET TØRKLÆDE TIL EN KÅBE. HIJAB DÆKKER ALT HÅRET, MEN LADER ANSIGTET VÆRE FRIT.

NIQUAB

BURKA

KHIMAR

CHADOR

HIJAB

Tørklædemonologerne
Manuskriptudvikling,
research og interviews
Andrea Ter Avast Dahm
Mette Wolf Iversen
Dramatisk bearbejdelse
Mette Wolf Iversen

Iscenesættelse
Madeleine Røn Juul
Kostumier
Manfred Blaimauer

Lys
Peder Jacobsen

Lyd
Kim Engelbrecht
Medvirkende
Merete Voldstedlund
Anne-Vibeke Mogensén
Dorthe Hansen Carlsen
Marie Tafdrup

Produktionsteam
Forestillingsleder
Joe Otterstrøm

Sufflør
Birgitte Hansen
Scenekoordinator
Lars Fog

Scenen
Lars Fog

Marketing
Morten Daugbjerg

Frisør
Britta Høxbro

Skuespillerrepræsentant
Dorthe Hansen Carlsen

Rekvisitor
Viggo Bay

Malersal
Michael Odgaard

Skræddersal
Ingrid Brande

Smed/snedker
Bent Sørensen

Premiere
Aarhus Teater
Snedkeriet 14.04.07

Forestillingens varighed
ca. 1 time og 50 min.
inkl. pause

Programteksten er lånt
fra opsætningen på
Betty Nansen i 2006 og
opdateret/redigeret af
programredaktionen på
Aarhus Teater.

Programredaktion
Trine Holm Thomsen
Astrid Gravsholt
Agnete Krogh

Forlag
Nordiska Strakosch
Teaterförlaget ApS.,
København

Foto fra afsluttende prøver
Jan Jul

Program layout
Jørn Moesgård as

Tryk:
EJ Graphic A/S

Teaterchef
Madeleine Røn Juul

Teknisk Chef
Jens Ravn

Økonomichef
Ralf Rudolf

Marketingchef
Mikkel Braae-Andersen

Marketing
Agnete Krogh
Barbette B.C. Møller
Morten Daugbjerg
Mette Frandsen
Jan Jul
Anne Lykke

Dramaturg
Trine Holm Thomsen

Scenen
Koordinator
Lars Fog
Alex Sørensen
Bjarne Skram Jensen
Bjørn Ibsen
Jacob Rosenberg
Jan Holm Nielsen
Karin Grouleff Christensen
Kent Vestergaard
Lasse Askefrø
Morten Lund
Ole Gade Olsen

Smede & snedkerværksted
Svend Christensen
Lars Overgaard
Bent Sørensen
Erik Wisler
Jens Andersen

Malersal
Michael Odgaard Andersen
Ruth Grønborg
Søren Thiim Harder

Rekvisitafdelingen
Rekvisitor
Viggo Bay

Skræddersal
Afdelingsleder
Jeannet Altting
Bente Bilde
Connie Møldrup
Gurli Radich Johansen
Henny Andersen
Ingrid Brande
Kirsten Themsen

Påklædere:
Anna Lea Olsson
Anne Marie Bøttcher
Lise Hauge
Laura Mors
Ulla Pors Brogaard
Mikka Nielsen
Lars Rygaard
Ken Jørgensen

Frisører
Afdelingsleder
Britta Høxbro
Bente Hytte Rasmussen
Lis Zesach Kesje
Trine Høgh

Lyd
Tonemester
Kim Engelbrecht
Andreas Alsing Carlsen
Jeppe Larris

Lys
Koordinator
Peder Jacobsen
Jesper Ahnfeldt
Jesper Ugløe
Jonas Kongsbæk
Peder Flarup
Sune Munk Schou

Kulturministeriet
støtter
Aarhus Teater

HOVEDSPONSORER

www.danskebank.dk

**Skandinavisk
Tobakskompagni**
www.st.dk

EVENTSPONSORER

Nykredit
www.nykredit.dk

JUNCKERS
www.junckers.dk

Lindpro
www.lindpro.dk

Søren Jensen
Rådgivende Ingeniørfirma
www.sj.dk

WEBSPONSOR

www.aarhusteater.dk
udvikles i samarbejde med

AARHUS TEATERS ERHVERVSKLUB

A/S Panda VVS
www.panda-vvs.dk

Chronografisk A/S
www.chronografisk.dk

DeLaCour Advokatfirma
www.delacour.dk

EJ Graphic A/S
Højvænget 5, 8330 Beder

Elna og Erik Mariagers Fond

Jyske Bank
www.jyskebank.dk

Jørn Moesgård as
www.moesgaard-as.dk

Junckers Industries A/S
www.junckers.dk

KPMG
www.kpmg.dk

Malermester Erik Dalsgaard A/S
www.erik-dalsgaard.dk

Mangaard Travel Group
www.mangaard-travel.dk

Martin Professional
www.martin.dk

MetroXpress
www.metroxpress

Nordea
www.nordea.dk

Nordic Rentals A/S
www.nordic.dk

Novicell ApS
www.novicell.dk

Post Danmark A/S
www.postdanmark.dk

Schouw & Co.
www.schouw.dk

Spar Nord Bank
www.sparnord.dk/aarhus

Sparbank Vest
www.sparbankvest.dk

Sparekassen Østjylland
www.sparostjyl.dk

Svend Andresen A/S
www.svendandresen.dk

Aarhus Lokalbank
www.aarhuslokalbank.dk

Århus Stiftstidende
www.stiften.dk

Århus Oliefabriks Fond for
Almene Formål